

RE_FORM the SPACE

**N é m e t h _ I s t v á n
é p í t ő m ű v é s z _ D L A
d o k t o r i t é z i s f ű z e t
P T E B r e u e r M a r c e l l
D o k t o r i I s k o l a _ 2 0 1 3**

2 __ RE_FORM the Space _ DLA disszertáció 2013

1. Tézis:

A társadalom igényei a publikus terekkel szemben időszakosan módosulnak. Ezt a változást permanens, innovatív fejlesztésekkel követni kell, hogy a közösség a jövőben is szívesen használja a számára fenntartott tereket.

Az a lenyűgöző a közterekben, hogy az alapvető cél, amiért létrehozzák őket, biztosítja saját sikerüket. Minél több ember használja, annál jobb érzés, de a cél egyszerűségével ellentétben az elérése bonyolultabb. Több és jobb közösségi terekre lesz szükség a közeljövőben, mivel a társadalom átszervezi magát az egész világon.

Az itt járó embereknek örömmel kell életre kelteniük a teret. Lehetnek olyanok, akik messziről érkeztek, hogy részesei legyenek ennek a harmóniának, de olyanok is, akik nap, mint nap keresztülhaladnak rajta munkába menet vagy vásárlásba indulva. A lényeg, hogy azért használják, mert jó érzéssel tölti el őket. Semmilyen meggyőző erő, hamis hírnév vagy elnagyolt történelmi múlt nem fogja megtölteni emberekkel a teret. És semmilyen köztér nem érhet el nagyságot az őt használó emberek tömege nélkül.

Ezért feladatunk, hogy a publikus tereket minden időben alkalmassá tegyük a jelen igényeinek, folyamatos korszerűsítéssel és innovációval beteljesítsük funkcióját.

Értékes épített történelmi környezet köztér-rehabilitációja elsősorban a térhasználat javítására törekszik, újraértelmezi, és a mai igényeknek megfelelően alakítja a tereket. Építészetileg kevésbé értékes vagy problémás környezetben a köztér megújítása katalizátora lehet a változásoknak, segítheti a terület átértékelődését, és hozzájárulhat az életminőség javulásához.

4 __ RE_FORM the Space _ DLA disszertáció 2013

2. Tézis:

A módosult vagy megnövekedett társadalmi szükségletek kielégítése végett indokolt lehet bizonyos funkciórendszerek áttervezése, mely sok esetben az épület működésében, belső és külső térkonstrukciójában is átalakítást igényel. A cél, hogy e transzformációk során ügyeljünk a ház meglévő értékeire, tiszteletben tartva építészeti princípiumait.

Épület - rehabilitáció:

Az építész a rá bízott tervezési munkán kívül részben felelős a társadalomért is. Folyamatos innovatív gondolkodással és munkával a fejlődés elősegítése éppúgy feladata, mint a konkrét építészeti projektek megtervezése. Ennek a szakmának hatalmas hatása van emberek tömegeinek életére. Képes módosítani az életkörülményeken (cél szerint pozitívan, de rosszul felmért vagy kivitelezett helyzetben akár negatívan is), kellő odafigyeléssel pedig befolyásolhatja adott társadalmi rétegek gondolkodását is. Ezért egy adott projekt tervezésének megkezdése előtt meg kell vizsgálni a jelen állapotát, hogy az ismereteket kiértékelve a jövőt pozitív irányba billenthessük el. Ismernünk kell az épület múltját, célját, működését.

Az innováció gyakran együtt jár bizonyos mértékű rombolással, de ezt az adott kereteken belül csak a szükséges mértékig lehet elvégezni. A meglévőséget kezelve, felhasználva, de az esetleges új helyzetet, funkcióváltást követve új értéket kell teremtenünk. Adott funkciók vagy funkciórendszerekkel szemben támasztott igények a folyamatosan változnak, követik a társadalom mindennapi életében fellépő átalakulást. Egy értékes épületről, mely elveszíti azt a képességét, hogy funkcionálisan maradéktalanul kiszolgálja az embereket, nem jelenthető ki, hogy e hiányosság miatt elveszíti eredeti rendeltetését, célját. A kortárs építészet egyik legfontosabb feladata elvégezni a szükséges alakításokat, melyek hozzáadnak a meglévő értékekhez, biztosítják a rendeltetés betöltését, folytonossá téve ezzel az említett épületek feladatát.

3. Tézis:

Régi épületeket áttervezve új funkció befogadására értékes építmények hasznosíthatóak, ezáltal biztosítva saját és környezetük megóvását, jövőjét.

A fenntartható építészet fogalmát a kortárs szakirodalom szorosan a környezettudatos tervezéssel kapcsolja össze. Véleményem szerint ez a válasz csak szűk értelemben elfogadható. Milliószámba állnak a megépült, szerkezetkész épületek a világban, amelyeknél vagy megszűnt a funkció, vagy el sem kezdte betölteni rendeltetését. Ennek számos oka lehet, szerkezeti vagy tervezési probléma is, de ennél jóval többször fordul elő, hogy a beruházó gazdaságilag alkalmatlanná válik a cél elérésére, vagy a funkció megszűnése és nem a megváltozása vonja magával a kihasználatlanságot.

Hazánkban is megannyi épület pang üresen, miközben adott funkcióknak megfelelően átalakítva, vagy rehabilitálva kihasználhatóak lennének. Ezzel a metodikával jelentősen csökkenthetőek a bontások, és ebből kifolyólag az építési hulladék keletkezése is visszafogható.

A rehabilitációs folyamatban már a tervezés során ügyelni kell a környezettudatos építészeti lehetőségekre, és ezeket az adott körülményeknek megfelelően használni is kell. Az épületek használatával pedig biztosíthatjuk azok jövőjét, megóvjuk értékeit, ismét bekapcsolhatjuk őket a társadalom és az építészet vérkeringésébe.

4. Tézis:

A tér határoló síkjainak transzformációjával, megváltoztatva az arculatot, új lehetőségek tárulnak fel a funkció kihasználásában.

„A fal számomra már nem a doboz egyik oldalát jelenti. A teret fogja közre, védelmet nyújt vihar vagy hőség ellen, persze csak ha szükséges. Ugyanakkor be kell hoznia a kinti világot a házba, és engednie kell, hogy a belső tér kapcsolatot találjon a külsővel.” (19)

Egy épület belső terét a forma és felület kettőssége határozza meg. Az emberi érzékelésben halmozottan számít, hogy milyen az adott határoló szerkezet fény elnyelődése-visszaverődése, illetve milyen a térben a fény-árnyék játéka. Egy épületnek rengeteg arca lehet. A belső felszín transzformálásával átértelmezhetővé válik a belső világ.

Ezt elérhetjük a felületek színének, anyagának megváltoztatásával, de további eszközök is rendelkezésre állnak - burkolás, határoló elemek, paravánok, síkbeli torzítások, fényjáték - melyek mind megváltoztatják a tér konstrukcióját, miközben magán az épített környezeten nem ejtenek sebet. A cél, hogy ezt az új arcot is őszintén tudja a szemlélő elé tárni az épület. Bármely gondolatiság, mely idegen az építmény funkciójától, szerepétől vagy építészeti princípiumától, öncélú megvalósításnak fog tűnni, ha nem képes egy hiteles egésznek alkotni az eredeti rendszerben.

5. Tézis:

A térben való mozgás lehetősége segít megértenünk annak felépítését. Azzal, hogy ezt tudatos irányítás alá vonjuk, meghatározva a mozgás útvonalát és a járófelületet, befolyásoljuk vele a kapott élményt is.